

האוניברסיטה העברית בירושלים

סילבוס

מבוא ללמידה והוראת מקרא ותרבות יהודית-ישראלית במערכת
החינוך הממלכתית - 10156

תאריך עדכון אחרון 10-10-2024

נקודות זכות באוניברסיטה העברית: 6

תואר: בוגר

היחידה האקדמית שאחראית על הקורס: תכנית "רביבים"

השנה הראשונה בתואר בה ניתן ללמוד את הקורס: 0

סמסטר: שנתי

שפת ההוראה: עברית

קמפוס: הר הצופים

מורה אחראי על הקורס (רכז): מרב בנימין אקסלרוד

דוא"ל של המורה האחראי על הקורס: merav.benjamin@gmail.com

שעות קבלה של רכז הקורס: ימי ראשון 10:3--11:30

מורי הקורס:
גב מרב בנימין אקסלרוד

תאור כללי של הקורס:
נושאי הקורס:

א. היכרות עם אבני היסוד של השיטה הדידקטית הנלמדת בסדנה (ניסוח שאלת מרכזית, בניית פעולת דריכה, בחירת מקורות, בניית דיון, יצירת ביצועי הבנה, ניהול שיעור) ותרגול דרך יישום בסדנה ובעבודה המעשית.

ב. היכרות עם תכניות הלימודים במקרא ובתרבות יהודית ישראלית בחינוך הממלכתי, ותרגול בניית שיעורים בהתאם לנושאים מרכזיים בתכנית הלימודים.

ג. עיסוק בשאלות, בדילמות ובקונפליקטים העולים בשיעורי מקרא ובשיעורי תרבות יהודית ישראלית על בסיס דיון תיאורטי ודיון פרקטי מתוך לימוד עמיתים והעלאת מקרי מבחן.

מטרות הקורס:

א. הקניית כלים וידע הרלוונטיים להוראת מקרא ותרבות יהודית ישראלית בחטיבת הביניים ובעל יסודי.

ב. תרגול הכלים המרכזיים בבניית שיעורי מקרא ותרבות יהודית ישראלית ובהעברת שיעורים בכיתה.

ג. גיבוש זהות מקצועית ופיתוח עמדות אישיות ראשוניות ביחס למטרות וליישום של אתגר הוראת מקרא ותרבות יהודית ישראלית בבית הספר הממלכתי.

ד. בירור וגיבוש הזהות האישית והקבוצתית של הסטודנטים והסטודנטיות, במטרה ליצור קבוצה תומכת ומכילה שתלווה את המשתתפים בה במהלך שנות לימודיהם באוניברסיטה ובהוראה.

תוצרי למידה

בסיומו של קורס זה, סטודנטים יהיו מסוגלים:

תוצרי הלמידה:

א. מערכי שיעור במקרא ובתרבות יהודית ישראלית בהתאם לכלים הנלמדים בסדנה בדגש על למידה מכוונת להבנה.

ב. מאגר שיתופי של מערכי שיעור מבוססי עקרונות הסדנה (שאלת מוקד, שימוש מושכל במקורות, בניית דיון, ביצועי הבנה, משימות לימודיות).

ג. העמקה וחשיבה על המוטיבציה ללמד וללמוד מקרא ותרבות יהודית ישראלית במסגרת בית הספר הממלכתי.

דרישות נוכחות (%) :

דרישות הקורס:

· השתתפות פעילה ומלאה במפגשי הסדנה.

· הגשת משימות שוטפות לאורך השנה

· צפייה בשיעור ומילוי דו"ח צפייה במהלך חופשת הסמסטר

· הצגת פרזנטציה אחת בסדנה (לימוד עמיתים)

שיטת ההוראה בקורס: דרכי ההוראה והלמידה בקורס:

א. מפגשי סדנה: הרצאות, עבודה בקבוצות, דיונים במליאה על בסיס קריאה מקדימה/ עבודה בקבוצות/ עבודה עצמית/ תצפיות.

ב. פרזנטציות בסדנה: הצגת סיטואציה משיעור והצגת מערך שיעור/ העברת שיעור, העברת וקבלת משוב עמיתים.

רשימת נושאים / תכנית הלימודים בקורס:

סמסטר א':

מפגש

נושא

קריאת חובה

מיומנויות בהוראה

3.11.24

זהות, תרבות ויהדות - מבוא, היכרות וגיבוש הקבוצה

דיון בטקסט "גבות שמאי"

תקנת הקבע על תרבות יהודית-ישראלית, קטעים מתוך דו"ח שנהר

פתיחה והיכרות

זהות אישית

10.11.24

מהו שיעור טוב?

מטרות בהוראת מקרא בחינוך הממלכתי

17.11.24

מציאת שאלה מרכזית בשיעור

והיכרות עם הסילבוס של המקצוע

בראשית ט"ז, תכנית הלימודים במקרא
מטקסט לנושא : מציאת נושא/שאלת מוקד

24.11.24
שאלת דריכה ובניית שיעור מקרא סביבה
בראשית מ"ב

1.12.24
איך מפצחים פרק מקראי?

סדנא כלל מחזורית בנושא 'חינוך ממלכתי'
עבודה עם פרקים שהסטודנטים יביאו
הנגשת טקסט

8.12.24
בניית דיון סביב פרק וניהול דיון בכיתה הטרוגנית

שמות ב
בנייה וניהול של דיון

15.12.24
בניית משימות לימודיות והערכה במקרא

איוב ג

עבודה עצמית, הערכה

הוראה עם הקשר

22.12.24
רלוונטיות וחיבור:
קהלת
קהלת א-ב
רלוונטיות

5.1.25
סיור לימודי בבית ספר, שיח, צפיות ועיבוד

צפייה

12.1.25

אמצעי עזר לבניית שיעור מקרא
ספריא, 929, אתר מיזם התנ"ך ועוד.
איסוף חומר, ברירה

19.1.25

בניית מערך שיעור במקרא
חומרים על ספר שמות לקראת הוראה לתלמידים
הוראה, מישוב

26.1.25

הוראה במסגרת ימי תנ"ך לתלמידים
נושאים מתוך ספר שמות
הוראה, מישוב

2.2.25

מפגש סיום הסמסטר - ארגז הכלים שלי

סמסטר ב':

מפגש

נושא

קריאת חובה

מיומנויות בהוראה

23.3.25

פתיחה והיכרות עם סילבוס המקצוע "תרבות יהודית ישראלית",
מטרות בהוראת תרבות יהודית-ישראלית
עיבוד ושיתוף בדו"חות צפיה
סילבוס המקצוע

פתיחה, סילבוסים וספרי לימוד, למידה מתוך צפייה

30.3.25

שימוש בכלים טכנו-פדגוגיים בהוראה
היכרות והתנסות בכלים שונים, בהם קהוט, נרביו, מנטימטר ועוד

6.4.25

מציאת שאלה מרכזית בשיעור 'תרבות יהודית ישראלית'
סיפור תלמודי "רבי אלעזר והמכוער"

מטקסט לנושא : מציאת נושא/שאלת מוקד

20.4.25

מציאת מקורות ועבודה עם מקורות אקלקטיים, הקניית כלים ל"למידה עצמית"

אלו ואלו - הלל ושמאי

עבודה עם ספריא, בניית בית מדרש

איתור מקורות, מציאת ציר מחבר, למידה עצמית

27.4.25

סיור בבית ספר, היכרות, שיחה עם אנשי חינוך וצפיות בשיעורים

4.5.25

בניית דיון מבוסס מקורות שונים והעברת דיון

"מים לשניים" ופרשנויות

בנייה וניהול של דיון, עבודה עצמית, הנראת עמיתים, הערכה ומישוב

11.5.25

ציר הזמן, הבנת הקשר, מושגי יסוד

המשנה "משה קיבל תורה מסיני"

ציר זמן

מבוא למשנה

הוראה עם הקשר

18.5.25

סיור בבית ספר, היכרות, שיחה עם אנשי חינוך וצפיות בשיעורים

25.5.25

ניהול שיעור מקרא ותרבות יהודית ישראלית:

מבנה שיעור, טקסיות, פתיחה וסיכום

תרגול בהוראת עמיתים

הדגמה מתוך החוברת "להיות אדם" לכיתה ט'

ניהול שיעור, הוראת עמיתים, מישוב

8.6.25

ניהול שיעור מקרא ותרבות יהודית ישראלית:

שימוש בלוח, כתיבה וסיכום, התמודדיות בכיתה

תרגול בהוראת עמיתים

הדגמה מתוך החוברת "שונים ומשנים את העולם" לכיתה ח'

ניהול שיעור, תרגול בהוראת עמיתים, מישוב

15.6.25

הוראת עמיתים ומשוב

העברת קטע מתוך שיעור תרבות יהודית ישראלית

הוראה, מישוב

22.6.25

מפגש סיום - סיכום ויצירה

בשביל הזה/ אמיר גלבע

29.6.25

מפגש עם מנחי שנה ב'

חומר חובה לקריאה:

מופיע ברשימת השיעורים.

חומר לקריאה נוספת:

מופיע ברשימת השיעורים.

מרכיבי הציון הסופי:

הגשת עבודה מסכמת / פרויקט גמר / מטלת סיכום / מבחן בית / רפרט 20 %

השתתפות פעילה / עבודת צוות 70 %

מטלות הגשה במהלך הסמסטר: תרגילים / עבודות / מבדקים / דוחות / פורום / סימולציה ואחרות

10 %

מידע נוסף / הערות: